

Vi må hegne om håpet

Taler

Jonas Gahr Støre

Dato

1 januar 2024

Sted

Framført i NRK og TV2

1 Kjære alle sammen,
nyttårshelgen er en tid for ettertanke. Om året vi har lagt bak oss og det nye vi går i møte. Og la oss være ærlige: For mange ble 2023 et år hvor vi møtte krefter utenfor vår kontroll, krefter som gjorde mange urolige og utrygge. Men det var
5 også et år da vi ble minnet på at vi mennesker ikke er maktesløse.

10 Et av de sterkeste bildene jeg sitter igjen med, er fra Ål i Hallingdal.

15 Frem til 8. august bodde Olaug og Halgeir Viken i et hus lengst vest ved Strandafjorden.

20 Det regnet kraftig den dagen, og utpå ettermiddagen kom det et drønn.
Jordmassene kom rasende ned åssiden. Olaug fortalte oss:

25

«Jeg så at kjøkkenvinduet eksploderte og kjente trykkbølgen, og så vet jeg ikke mer ... før jeg plutselig lå i en haug ute».

Ekteparet fant hverandre, kom seg til riksveien, stoppet en bil og fikk ringt 112.

35

Huset ble knust. Alt var borte.

40

I opprydningsarbeidet som fulgte fantes bare én ting som ikke var ødelagt, én ting å ta med seg til et nytt hjem: En liten bit av en vegg, med tre fotografier: bryllupsbildet og deres to gutter som barn.

45

50

Mange steder i Sør-Norge ødela ekstremværet Hans avlinger, veier, broer, hus og hjem. Campingvogner og høyballer fløt i elvene.

55

Olaug og Halgeir tok jordrasen og flommen med fatning da jeg møtte dem i sykestua på Ål.

60

Ta ting med fatning - selv dette - vi gjør gjerne det i Norge. Men det var lett å se, at de - som andre - hadde vært utrygge og redde.

65

70 Mange mistet mye. Men de mistet ikke hverandre.

75 I året som gikk er det mange som fikk liv, omgivelser eller økonomi snudd på hodet. Av krefter utenfor vår kontroll.

80
Av ekstremvær - over hele verden.

85
Av dyrtid - og økte renter.

90
Av krig og konflikt - som tar liv og skaper frykt og fortvilelse.

95
For noen uker siden fikk jeg en epost fra 14 år gamle Maria Al-Farra i Bergen. Hun fortalte om slektninger og venner hun har mistet i Gaza. Maria skriver til meg:

100

«Vi ser på nyhetene hver dag og griner av det vi ser. De uskyldige barna har ikke gjort noen ting bortsett fra å bli født i Gaza; skulle ikke denne verden være
105 rettferdig og alle bety like mye?»

110

Maria, du har helt rett. Alle barn, alle mennesker, betyr like mye.

115

Terror og krig rammer alltid sivile hardest.

120

Unge mennesker på en musikkfestival var blant dem som ble angrepet og drept i Israel 7. oktober.

125

Befolkningen i Gaza har i uke etter uke levd med ufattelige lidelser. Titusener er drept og skadet. Svært mange av dem er barn.

130

Og det er dypt opprørende.

135

Norge gjør det vi kan for å hindre spredning av konflikten i regionen.

140

Norges stemme er tydelig: Stans krigføringen. Mennesker i nød må få hjelp.

145

Uten fred, er alle mennesker små.

150

Samtidig: Historien forteller oss at vi kan få slutt på kriger. Og at folk med sin
155 indre styrke og medmenneskelighet, har klart å reise seg etter krig og nød.

160 Vi er ikke maktesløse. Vi må hegne om håpet.

165 Derfor støtter Norge også ukrainernes kamp.

170 Vi står samlet, i befolkningen og i politikken, i vår støtte til Ukraina.

175 Deres kamp er også vår kamp fordi vårt Europa blir mer utrygt når brutal
våpenmakt brukes til å frata andres frihet og flytte grenser.

180

Det russiske regimet er i dag mer uforutsigbart.

185

Og et nytt alvor har senket seg over det Europa vi er en del av.

190

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er endret.

195

Vi styrker nå beredskapen og forsvaret.

200

Vi forsterker samarbeidet i NATO og med våre nordiske naboer.

205

Alle partier på Stortinget kom sammen om Nansen-programmet, vår støtte til Ukraina. Nå har vi invitert partiene med på arbeidet med en ny langtidsplan for forsvaret.

210

215 Samtidig er det viktig å huske på dette: I ett tusen år har Norge levd i fred med vår nabo Russland. Vi tar vare på vår sikkerhet, og Norge truer ingen.

220

Kriger, uro i verdensøkonomien, ettervirkningene av pandemien, pris- og renteøkningene: Alt dette virker inn både på statsbudsjetter og husholdningsbudsjetter.

Veldig mange opplevde i fjor å få dårligere råd og de er urolige for egen økonomi, etter mange år med stabilitet og jevn fremgang.

230

Det er bare å gå på butikken eller åpne nettbanken. Alt, og spesielt det vi bruker mest, har blitt dyrere.

235

Alle renteøkningene biter. Mange har måttet velge bort ting de trenger, også nå i julen.

240

245 Jeg tenker på dere unge som har etablert dere med egen bolig og nå sliter med boliglånet.

250

Jeg tenker på renholdsarbeidere som gjør den jobben vi alle er så avhengige av. De gjør det like rent på skoler og arbeidsplasser, men lønnen strekker ikke til på samme måte som før.

255

Og jeg tenker på dere familier som før sparte litt hver måned til en fin sommerferie, men som nå bruker sparepenger for å få økonomien til å gå opp.

260

265 Summen av priser og renter merkes spesielt hardt nå.

270 Men hver dag i hele denne tiden har vi jobbet mot et vendepunkt i økonomien:
Der prisveksten dempes slik at også rentene kan settes ned.

275 Ja, det har tatt tid. Men vi nærmer oss dette vendepunktet nå. Vi har utsikter til
en mer stabil økonomi, for landet, bedrifter og for hver og én av oss.

280

Regjeringens mål er klart: Folk skal få bedre råd.

285

290

Veien til en trygg økonomi er arbeid for alle som kan jobbe. Og aldri før har så
mange vært i jobb i Norge som nå.

295

Flere tusener som tidligere sto utenfor utdanning og arbeid, de opplever nå
tryggheten ved å ha en jobb.

300

305 Det er godt for selvtilliten, for helsen, for fellesskapet - og selvsagt for økonomien.

310

I august besøkte jeg ansatte og beboere på et sykehjem på Sandsli i Bergen kommune.

315

Charlotte Lygre fortalte at hun begynte som hjelpepleier i en helgestilling. Så krøp hun sakte oppover til 73 prosent stilling og etter 14 år fikk hun endelig en heltidsstilling da Sandsli åpnet i 2020.

320

325 Sandsli er det første sykehjemmet i Norge hvor alle helsefagarbeidere og sykepleiere jobber heltid.

330 Charlotte, det betyr trygghet for deg og andre ansatte, og trygghet for våre eldre og deres pårørende.

335

I år skal vi gjøre enda flere deltidsstillinger om til heltidsstillinger.

340

Og vi skal få enda flere ut i arbeid, med god tilrettelegging når det trengs.

345

Nye, unge ansatte - de er en ressurs. Så ta dem godt imot.

350

I en tid hvor befolkningen blir eldre, med flere pensjonister, trenger vi så mange som mulig, alle som kan, ut i arbeid og verdiskaping.

355

Så er det noen som ikke kan jobbe, av gode grunner. De skal velferdsstaten stille opp for. For velferdsstaten vår er ikke til pynt, den er til bruk.

360

365

Barn og de unge skal leve lengst i landet vårt. De er vår fremtid, og de må vi ta på alvor.

370

375 Mange er bekymret for klimaet i endring, tap av naturmangfold, plast i havet og dårlig byluft.

380

De unge sier ifra. Vi gjør klokt i å lytte til dem.

385

Men selv om klimakrisen er global og klimaendringene er skremmende, så er vi ikke maktesløse.

390

Så langt har klimaendringene gått langt raskere enn klimahandlingene.

395

Kjære alle sammen,

400

Fremover må klimahandlingene gå raskere enn endringene. Det er vårt ansvar og det er vår store mulighet.

405

Mot et rekordvarmt bakteppe i verden i fjor ser vi tegn som gir håp.

410

FNs klimatoppmøte som kom i mål i desember, har aldri gitt verdens land sterkere forpliktelser enn nå.

415

Innsatsen for å kutte utslipp og sikre overgangen fra fossil til fornybar energi, skyter fart. Ikke bare på internasjonale møter, men i hjemmene våre, på universiteter, hos forskere og i bedrifter.

425

Industribedriften Mapei i Nord-Odal som jeg besøkte i fjor, er ett eksempel på det. Her handler det om betong - et av verdens vanligste byggematerialer. Visste du at betongproduksjon står for nesten ti prosent av industriens klimagassutslipp?

435

Men dette kan vi faktisk redusere - kanskje ned mot null. Takket være ny, grønn teknologi og dyktige folk på jobb i bedrifter, som Mapei i Nord-Odal.

440

Brasil og Indonesia som Norge samarbeider med, lykkes nå i å bremse avskogingen og ta vare på regnskogen. Det er avgjørende for innsatsen mot klimaendringene.

445

Kommunale selskaper her hjemme i Norge skifter nå ut gamle ferger og busser med nye, elektriske.

450

Rundt om i norske hjem sparer vi energi, velger gjenbruk og miljøvennlig. Summen av alle våre små og store grønne handlinger i hverdagen teller.

455

460

Og dere, vi er også i gang med å bygge ut flytende vindmøller til havs.

465

Havvind er en unik, fornybar ressurs langs kysten vår. Vi utvikler nå nok en næring knyttet til havet; havet som vi nordmenn har levd av gjennom hele vår historie.

470

Innen et par tiår kan kraft fra havvind bli like stort som vannkraften.

475

Den grønne omstillingen er godt i gang og tempoet øker. Vi skal nå
480 klimamålene. Med all vår kompetanse, alle våre ressurser og muligheter, skal vi gjøre vårt for at klimahandlingene går raskere, hjemme i Norge og ute i verden.

485

490

Troen på at handling nytter, vissheten om at vi ikke er maktesløse i møte med store krefter, er også avhengig av tilliten vi har til hverandre.

495

I en tid med uro og utrygghet så kan vi gjøre mye. Vi kan stille opp for andre, vi

500 kan være rause med hverandre, vi kan gi av vår tid. Hver og en av oss, og vi som fellesskap.

505 Det så vi under ekstremværet Hans.

510 I folks åpenhet overfor nye medborgere og flyktninger, mange fra Ukraina.

515 I engasjementet nå overfor all urett i Midtøsten.

520 Medmenneskelighet og omsorg - gode gjerninger - binder den norske samfunnsveven sammen.

525

«Den beste medisin for et menneske er et annet menneske», sier Røde Kors. - Det å være til stede for noen som trenger deg, noe vi ikke minst ser i mangfoldet av frivillig innsats fra alle lag og foreninger i landet vårt.

530

La oss vise at tillitsfullt mangfold motvirker polarisering.

535

540 La oss lære av det samiske folks historie, kulturarv og kunnskap om sameksistens med naturen.

545 La oss vise at vi bygger tillit ved å ha plass til et vidt spenn av meninger, kulturer og trossamfunn i Norge.

550 Og det er dette vi i Norge som har blitt større i løpet av et par generasjoner. Et utvidet norsk vi trenger vi når inntrykkene utenfra blir stadig flere og sterkere, og formidlet stadig raskere.

555

Samtidig skal hegne vi om det som binder oss sammen.

560

For noe grunnleggende er felles og ligger fast - som menneskeverd, demokrati, likestilling og ytringsfrihet.

565

570 Som også betyr at vi må snakke åpent både om det som engasjerer oss og det som opprører oss.

575 At alle liv er umistelige og like mye verdt.

580

Og at hets - mot jøder, muslimer eller andre - krenker de det gjelder og svekker oss som samfunn.

585

Dette handler ikke om naturkrefter; dette er krefter vi selv har kontroll over.

590

Toleranse, holdninger og tillit bestemmer hvordan vi, det norske vi, takler uro og utrygghet i fremtiden.

595

600

Kjære alle sammen, til hver og én av dere,

605

Vi er ikke maktesløse.

610

La oss hente styrke fra alt vi kan få til sammen, i fellesskap, hjemme og ute.

620 I kveld vil jeg rette en spesiell takk til dere som har jobbet i julen og
nyttårshelgen, mens de fleste har hatt fri.

625 En stor takk og nyttårshilsen til alle nordmenn i utlandet, det være seg
studenter, forskere, folk i skipsfarten og andre næringer, i forsvaret, humanitære
organisasjoner og utenrikstjenesten.

630

En varm takk går til Kongen og Dronningen og hele kongefamilien for deres
dypt engasjerte gjerning for fedrelandet - og for oss.

635

Og til hver og én av dere ønsker jeg: Et riktig godt nytt år!

640

645

Kilde

<div>regjeringen.no

</div>

650

Emner

Ekstremvær, Gaza, Klima, Krig, NATO, Nyttårstale, Statsministerens nyttårstale, Ukraina

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/vi-ma-hegne-om-hapet>